

de două ori în septemana: Joi-a și sâmbăta; era când va pretinde im-
munită materială, va eși de trei sâmbăta
de patru ori în septemana.

Titlu de prenumeratiune.

pentru Austria:

an intregu . . . . . 8 fl. v. a.
semestrate de anu . . . . . 4 fl. v. a.
trairiu . . . . . 2 fl. v. a.

pentru Romania și străinatate:

an intregu . . . . . 12 fl. v. a.
semestrate de anu . . . . . 6 fl. v. a.

ALBINA.

Prenumeratiuni se facu în toti dd. cor-
espondinti și nostri, și de a dreptulu la Re-
dactiune **Stationsgasse Nr. 1**, unde
sunt a se adresă și corespondintiele, ce pri-
vesou Redactiunea, administratiunea sâmbă
peditur'a; câte vor fi nefrancate, nu se vor
primi, era cele anonime au se vor publica

Pentru anuale și alte comunicatiuni de
interesu privatu — se raspunde câte 7 or.
pe linia; repetitile se facu cu pretu sca-
diutu. Pretiulu timbrului câte 80 or. pen-
tru una data se antecipa.

Budapesta, in 7 martiu n.

Cris'a — stă balta. Tier'a — se
duce numai de bunulu sentiu alu
poporului, respective de bunulu Dumne-
șu!

Partitele, în tendint'a loru de a se
rupă ôresicum altfelu, mai potrivitu,
centru de a se formă într'o maiôri-
e mai compacta, mai solida, mai se-
ara, mereu se sfarima, încâtu „Ungr.
M. de ieri demanétia dejă scia de unu-
pre-diece nuantie etc. etc. cu diferite
copuri și diferite programe. Numai
despre elemintele din stang'a estrema
— asiă se suna, că au se ésa din acésta
crisa și frementare — mai apropiate,
unificate și compacte — cea-ce multu
a se dica astadi, cându de siesse-
apte ani consecintminte și drépt'a, și
stang'a și centrulu, cu tôte poterile loru
au isbitu — fora mila și crutiare în cei
despre stang'a estrema!

Asiă este, cându o partita, măcar
câtu de mica, are consciintia de cea-ce
are, și lucra cu zelul și credintia la ajun-
gerea scopului seu.

Partit'a stangei estreme, pre tim-
pulu impacatiunii dualistice de la 1867
— abiă numeră bieti vr'o 15 membri,
pe cari resolutulu și dibaciulu *Böször-
ényi* îi tinea la o lalta. La Diet'a aléssa
de la 1869, dejă acésta partita a aparutu
în nru induoitu; ér acuma, de va succede
contopirea nuantielor ei, ea are se
ajunga a intruă pesté 50 de membri și
se se devina decidietoria între diferitele
partite sfasiate din drépt'a, centru și
stang'a lui *Tisza*.

Noi din parte-ni nu potemu, de-
câtu se ne bucurăm de acésta conste-
tatiune; căci — adeverulu spunendu,
numai înca la acésta partita magiara a
remanu ceva tendintia *adeveratu liberale*,
adeveratu respectatôria de poporu și de
interesele sale, prin urmare cevasi mai
genuina patriotica.

Si la acestu locu, cu acésta ocași-
ne, noi de nou provocăm atentiunea
natiunei nôstre asupra *partitei și luptei
nôstre nationale*.

Sê bagăm bine sêm'a, că *partit'a
nationale-opositionale, parlamentaria*, la
noi nici cându n'a mai existatu. Atare la
noi propriamente s'a formatu numai la
1867 dupa pactulu domnilor magiari
cu nemtii de peste Laită, și — s'a for-
matu combatuta și impededata și calum-
niata cu tôte cele mai spurcate medilôce

— nu numai de tôte nuantiele magiare
din tiéra și din Dieta, ci chiar și din pro-
priulu nostru sinu!

Câte batjocuri, chiar infamie n'au
scornitu și respanditu despre acésta par-
tita și despre barbatii ce din tôte pote-
rile, cu tôte sacrificiale, au lucratu la
sustienerea și organizarea ei, — cine nu
le cunósce! Si cu tôte și dupa tôte —
acésta partita existe — nu numai, ci
— ea în poporu din dia în dia prinde
tôtu mai afunde radecine, în câtu în
tôte necasurile și calamitătile loru, dom-
nii stepanitori ai nostri — în câtu pen-
tru nationalitătii — numai înca de acé-
sta partita se temu și — numai pre ea
o considera! — Multu va se dica acé-
st'a, pentru cei-ce se pricepu la proce-
sele politice. —

Despre Msa, respectivminte veni-
rea Msale la Buda pentru deslegarea
criselor, scriile de pana acuma s'au do-
veditu ne-esacte. Acum „P. Napló“ ni
spune, că sosirea aici are se urme cu
trenulu de mane, *domineca demanétia*,
și apoi că — mane dupa médiadi dlu
Szlávy are se depuna rogarea de demi-
siune a ministeriului în manele Stepanu-
lui!*)

Intr'aceea subcomisiunea de 9 a co-
misiunei de 21, pentru essaminarea si-
stemei și facerea de propuneri spre in-
dreptarea ei, înca nu si-a terminatu mi-
siunea. Abiă pre luni-a viitôria se astépta
ultim'a ei siedintia, dupa care apoi pen-
tru stilisarea reportului ei se vor mai
recere înca vr'o 5 — 6 zile, va se dica
intréga septemana ce urma.

Déca deci va fi, pre cum se disese,
că Msa se nu se apuce de deslegarea in-
curcaturelor nôstre politice, pentru
incetarea anarchiei și crisei, pana ce nu
va avé nainte-si operatele comisiunei
amintite, apoi — asiă ni se impare, că
reulu mai are se tiena multu! — căci
operatulu subcomisiunei de 9 numai asiă
pôte se aiba o valôre ôresi-care, déca va
fi desbatutu și primitu și în comisiunea
de 21. —

*) La o interelatiune din partea depu-
tatului *Szederkényi*, în siedintia de astadi a
Casei reprezentative, dlu *Szlávy* respunde re-
spicatu, că — intr'adeveru Msa *mane sosese*
aici și ministeriulu îndata i va presentă
suplic'a de demisiune. Asiă dara nu mai este
indoiéla, că cu diu'a de mane cris'a are se de-
vina deschisa.

Lupt'a nôstra nationale

de ce merge ea asiă de a nevoia,
și are resultatu atâtu de pucinu?

Acést'a este întrebarea, pre care si-o
pune fie-care barbatu romanu de anima,
cându vede — câtu de numerosi suntemu,
— ce pusetiuni etnografice și geo-
grafice — favorabili ocupăm în Austro-
Ungaria, — ce bine dotati suntemu de
la mam'a *natura* — corporalminte și
spiritualminte, — ce bunu și ascultatoriu
poporu avem pretotideni, — și to-
tusi *ce pucinu respectu scimu se însuflăm
contrariloru nostri, pentru de a ni
recunósce îndreptătirea pretensiuniloru
nôstre și de a ne consideră de frati egali
cu ei!*

Noi — nici o data n'am vendutu
mătia în sacu; am spusu ocașionalminte
și nu vom încetă a spune și a aretă pu-
ruriă, că — *caus'a este inteligint'a*, și a
nume acea parte a inteligintiei ce se dice
superiôre, carea adeca cam trecuta prin
tôte scôlele, a invetiatu mai multu și ar
avé chiamare d'a merge nainte în lupta
și prin esemplulu seu a rapu — cum am
dice — cu forti'a pre inteligint'a, pre
cârturarii din poporu, și astfelu a dá
directiune întregu poporului.

Acea inteligentia superiôre a nô-
stra — parte mare este *vermenôsa*. —
Adeca orbita de unu interesu particu-
laru și meschinu alu familielor și per-
sonelor, și astfelu — ingagiata pre
facia ori în ascunsu — în castrele con-
trari.

Mintea omului, și anume a omului
invetiatu, este capace de multa rafinară
sêu sirită, și — ea scia se afe argu-
minte plausibili, mai alesu facia de po-
porulu și cârturarii lui de rondu — atâtu
de *plausibili*, în câtu momentaminte
amagesce, și amagindu sparge și slabese-
ce, în locu se consolidéie și întarésca
lupt'a comuna, — mai vertosu cându acea
minte se radina și pre poterea fisica, sêu
a unui guvernulu actualu.

Astfelu lupt'a — nu pôte se devina
compacta, uniforme, generale, eficace.
Astfelu este, de unii, cu unele mici parti a
natiunei — se lupta de môrte, pre cându
ceia-lalti cu celelalte parti — stau în
nemiscare, ér și mai altii — din taberele
straine, se lupta tocmai în contra!

Astfelu — și déca am fi nu trei, ci
treidzeci de milliône, n'am ajunge ne-
mic'a!

Si trebuie se constatăm, și trebuie

sê cerem a fi recunoscutu, că — déca și
pre câtu mai vorbesce astadi lumea de
noi și contrarii ne mai crésta, apoi este
curatu numai pentru *miscarea și lupt'a
resoluta și uniforme a celoru pucini*, și
— pentru că, ori câtu néga contrarii,
totu se observa, cumca multimea popo-
rului *consente* din anima cu acésta mi-
scare și lupta.

Chiamarea cea mai sublima a dia-
risticeii nationale este, a lumină poporulu
despre lipsele și defeptele ce-lu incun-
jura si-lu impedece în desvoltare, și a-lu
desteptă și ingagiă la lupta pentru inte-
resele sale de viétia, mai antaiu și mai
pre susu de tôte pentru *paralisarea ace-
loru lipse și defepte, ce-i impedece mi-
scarea și activitatea si-lu amagescu pre
câi retacite*, abatendu-lu de la scopu, în
locu ca se-lu înainte spre scopu.

Din acestu punctu de vedere — noi,
nu o data ni-am redicatu vócea, spu-
nendu și lamurindu publiculu nostru
*postulatele fundamentali, postulatele ab-
solutminte necesari, în tôte miscarile și
luptele comune seriôse*, déca este ca ace-
stea se aiba succesu, se ajunga resulta-
tulu doritu.

Incidentalminte în numerulu I. de
acestu anu, am precisatu în câteva pu-
cine pasajia acele *postulate*, și totu de o
data am promis, că ne încetatu, la fie-
care buna ocașiune, le vom repeti; căci
am dorit, ca totu romanulu de anima se
le scia ca „*Tatalu nostru*.“

Si — de aceea, astadi, cându o fre-
mentare generale a cuprinsa spiritulu
la noi și la contrarii nostri, cându d'alta
parte — de pretotideni ni se facu de-
scoperiri, a nume chiar astadi cea mai
imbucuratôria din Brasiovu, despre pro-
gresele ce a inceputu a face — reco-
noscintia adeverului și necesitatii ab-
solute la noi, — éta ne grabim a le
reproduce acele lamuriri și postulate —
cu câte-va pucine întregiri.

*Supremulu principu în tôte luptele
seriôse ale poporalorului și partitelor —
este solidaritatea*; adeca: *atentirea
tuturorulu la unu scopu comunu, și
tinererea cu trupulu cu sufletulu la o lalta, în
lupta, standu — cum se dice: „Unulu
pentru toti și toti pentru unulu.“*

Fora de stricta observare a acestei
regule, ori ce lupta — este aprôpe în
desiertu și numai spre stricare și rusine;
pentru că, din capulu locului, prin

FOISIÓRA.

„Romani,“

„Originea, limb'a și repartitiunea
loru etnografica.“

Sub acestu titlu a aparutu în numerulu
692 alu marelu diariu francesu din Paris,
La République Française, unu tractatu lungu
și instructivu despre noi Romanii. Autorulu
nu si-a subscrisu numele, dar — precum sun-
temu informati pe cale privata, elu este totu
omnoscutul amicu alu Romanilor, dlu *E.
Picot*, unu barbatu în adeveru petrunsu de
laci și caus'a latinismului, care ne încetatu
de dovedi despre simpatia dsale facia de noi.
Acestu onorabilu d. precum scimu din o epis-
tola adresata societătii „*Petru-Maioru*“ aduna
cu sirguintia date pentru *Istori'a Romaniloru
din Ungaria și Transilvania*. În urm'a multe-
loru neadeveruri, respandite de scriitorii
straini despre noi, parte cu intentiune, parte
din necunóscrea adeverului, trebuie se ne
magalim și se salutăm din anima între-
prinderea salutaria a dlui *Picot*, ca a unuia,
care ne cunósce, care la tóta ocașiunea a fa-

cutu pentru noi „urările cele mai sincere,
și despre care suntemu convinsi, că nu are
interesu de a mistifică adeverulu.

Tractatulu *Dsale* despre *originea, limb'a
și impartirea etnografica* a romanilor, este
cu multu mai interesante, de câtu ca se-lu
potemu trece cu vederea, fora a gresi; pen-
tru aceea amu crediutu de necesariulu alu tra-
duce si a-lu publică în colônele respanditei
Albine.

Ni permitemu a atrage atentiunea ce-
loru competinti asupra pareriloru dlui au-
toru în privint'a obiectului din cestiune.

Tractatulu este urmatoriuulu:

Cându e vorba de popórale latine ale
Europei, adeseori se întielegu numai *Fran-
cesii, Italianii, Spaniolii și Portugalii*; se mai
face amentire particulara despre *Wallonii*
din Belgia, despre *Rheto-Romanii și Ladinii*
din Elvetia. Noi voim a ne ocupă adi de unu
membru mai indepartatu, dar nu mai pucinu
interesante a familiei latine, voim se vor-
bim de *Romani*. În butulu distantiei ce ne
desparte pre unii și altii, ba dóra chiar din
caus'a acestei indepartări, Romanii merita

tóta atentiunea nôstra. Va fi de interesu pen-
tru noi a avé cunoscintie esacte despre ori-
ginea, limb'a și impartirea loru etnografica
actuala. Despre acést'a tema ni-am propusu a
vorbi astadi.

I.

S'a scriu și publicatu multe despre
originea Romaniloru. E destulu a amenti
pre *Engel, Sulzer, Petru Maioru, Sincain,
Kopitar, Schuller, Miklosich, Laurianu, Roos-
ler*, pentru a avé ideia despre câte s'au scriu
în asta privintia, — tôte cu tendintie pré
diverse. Unu punctu este adi dejă mai pre
susu de tóta dubietatea, acél'a că Romanii
sunt descendintii vechiei populatiuni dace,
caror'a Romanii au reusitu a-li impune limb'a
și civilizatiunea loru. Dicemu în adinsu des-
cendintii vechiei populatiuni dace, și nu a
colontelor; nu pentru că dóra coloniile n'ar
avea parte în formatiunea poporului romanu
de adi, ci pentru că acésta parte de buna
sêm'a e multu mai inferiôra, decâtu cea
prima. Noi scimu positivminte cum proce-

deau Romanii de comunu cu provinciile cuce-
rite; ei asiediau în acelea colonie militare.
Astfelu au facutu și cu *Dacia*, și precum ne
spune *Eutropiu*, aceste colonie au fost com-
puse din soldatii adusi din tôte partile impe-
riului romanu. („Copias in toto orbe col-
lectas.“) —

Ori câtu de numeroase se fia fost aceste
colonie și statii militare, ele totusi n'au po-
tutu formă, decâtu o mica minoritate facia
cu locuitorii primitivi. Precum în Gallia,
asiă și în *Dacia*, singure aceste colonie, cari
nici nu erau italiene, (pentru că italianii nu
poteau intră în legiuni, decâtu în calitatea de
voluntari,) formau unu centru destulu de solidu
pentru a esoperă în seurtu timpu romanisa-
rea completa a provinciei cucerite de *Tra-
ianu*. Astfelu eră poterea institutiunei ro-
mane, astfelu eră influint'a exerciata de
legionarii asupra barbariloru, pre cari îi in-
vingeau. Dreptulu de *connubi* și de comerci
acordatu colontelor, introducerea sistemei
de municipalitate, binefacerele unei admini-
stratiuni regulate, acestea au facutu pre

inisi membrii sei — e compromisa si periclitata.

Legea fundamentale si totu o data criteriulu solidarității e: *supunerea părții mai mici la cea mai mare*; séu dupa — expresiunea tehnica — a **minorității la majoritate** — in tôte casurilo, unde se nascu diferentie de păreri.

Acî se cuprinde, séu adeca de aci se nasce „disciplin'a”, care va sé dica: *ascultarea cu credința si devotamentu de dispușiunile luate dupa parerea celor mai multi* — dintre acei-a, cu cari ne-am intrunitu spre a lupta pentru scopuri comune — in solidaritate.

Pana si „dictatur'a”, adeca comand'a unui-a séu a câtoru-va pucini, — in ori ce cauza séu lupta nobile, — este indreptatita, déca ea, in extreme casuri de necesitate logica si morala, s'a votatu prin majoritatea celor indreptatiti; si disciplin'a aci se basédia totu pre solidaritate, pre solidaritatea cu carea s'a votatu dictatur'a.

A vorbi de lupta — pentru veri-ce scopu omenescu sublimu, fie acelu scopu — apărarea patriei, a tronului, a legiloru; fie stăruierea pentru cultura si emancipare nationale, fia pentru usurarea sarcineloru poporului si scaparea acestuia din ghiarele tiraniloru sei; fie pentru religiunea sa, Ddieulu seu, essistintia sa, — a vorbi de lupta in comunu, cu totii, ér d'alta parte a nu intrá in solidaritate cu toti luptatorii, si a nu se supune la disciplina, adeca la conclusele majorității, — este a vorbi „trénc'a-flénc'a”, este a minti si insielá si tradá pre consocii sei, respective pre poporu; — este a meritá despretiulu si urgia tuturoru membriloru unei națiuni. —

Sé bagámu bine sém'a la acestea; ele sunt adevèruri — asiá dicendu *matematica*, adeca *nenegabili*, pentru toti cei-ce au o minte sanetósá si au invetiatu a cugetá dupa legile eterne ale ei.

Noi aceste principia si resp. regule fundamentali, fiindu cá — precum déjá tóta lumea scia — *intr'adeveru ne aflámu in lupta politica-natiunale scribsa*, — pentru unu scopu morale comunu si sublimu, pentru *câscigarea conditiuniloru si garantéloru de essistintia, cultura si dezvoltare nationale* — ca *natiune romana*, cum ne-a facutu Ddieu si ne-a conservatu istori'a de 1700 si câti-va ani, — noi — ne 'ncetatu le vom predicá stimatului Publicu alu nostru, dorindu ca ele de toti sé fie conosciute, invetiate chiar de rostu, sciindu noi bine, cá — cu câtu ele mai aduncu se vor inradeciná in animele cârturariloru poporului nostru, cu atât'a ele vor fi mai multu si credintiosu urmate, prin ce lupt'a nótra va fi mai generale si mai eficace, rezultatulu ei, adeca *triumfulu sacrei cause a nóstre* — mai securu. Astfelu este convictiunea nóstra. —

Miseri'a finantiale totu cresce!

Budapesta, in 7 martiu 1874.

Amintiramu in nrulu precedinte dupa „Reform” cea magiara, despre descoperirea de noue deficite in bugetulu de estu timpu, si asiá-dara despre necesitatea de noue imprumuturi pentru acoperirea acoloru deficite.

Istori'a nu este fabula, ci — realitate amara. N'o néga nimenea, ci — chiar organele celoru de la potere sa grabescu a o constata si espicá.

Sé luámu deci si noi a minte, pentru ca sé ne convingemu inca o data: cátu de miserabile este starea in carea ne aflámu, la care ne-a adusu omenia si dibac'a domniloru magiari, cu constitutiunea si libertatea loru, vai de ea!

Imprumutulu din urma de 76½ milli-óno nominalu, séu 65 millióne realu, a fost destinat, ca impreuna cu resturile din imprumuturile de 30 si de 54 millióne de anu si anu-tiertiu, sé acopera deficitele bugetului de anu si de estu timpu.

Aceste deficite au fost calculate impreuna cu 72 millióne si 3/10; adeca celu de anu cu 30.709.000, ér celu de pre anulu curinte cu 41.500.000 fl. Insa la reviziunea socoteleloru de pe 1873, deficitulu s'a aretatu multu mai mare, adeca aprópe de 62 millióne, care deci a trebuitu acoperitu, prin folosirea de sume de prin cátu tóte alte locuri, cari astadi au a fi recompensate, urcandu-se, sum'a de recompensa peste 31 de millióne!

Dar si trebuintele pe anulu curinte se urca multu mai susu, decâtu ce au fost prelinnate, si adeca prin aceea cá, din vonitele preliminate — multe, a nume din dările directe — incurgu in sume multu mai mice de cátu se proliminaze, astfoliu in cátu — buna óra in lunelu ianuaru si februaru cu 2½ mil. contributiunile intrate facu mai pucinu de cátu ce se pusesse in prevedere. Dupa acésta proportiune pona in lun'a lui iuliu, adeca pana dupa recolta noua, lips'a peste calculu sepóte pune la 10—12 millióne.

Prin aceste si inca unele altele lipse neprevédinte, pré usioru se póte pune deficitulu intregu de pe acestu anu — inca cu 20 de millióne mai mare; de unde finantarii nostri pretindu cá déjá pre lun'a lui iuliu, dar celu multu pona la inchoierea anului va fi ne-aperatu de lipsa a se ingrigi de unu nou imprumutu, séu mácar de realizarea diemtatii celeialte de 76½ millióne din imprumutulu anu votatu cu 153 millióne.

Ei bine; insu acestu imprumutu a avutu mentiunea d'a acoperi deficitele nóstre pre 4—5 ani, precandu dupa aretările de mai susu, elu intregu are se fie absorbitu de nevoile nóstre — o parte din anulu trecut, cea mai mare parte din anulu curinte!

Apoi — unde o sé recosimu, pentru numele lui Ddieu, cu acésta politica si economia domnescá magiara???

Miseria si calamitate ca acésta nu mai esto in lume, — si totusi nici o radia de sperantia nu ni lucesce de nicairi, cá dóra ni s'ar apropiá mantuirea! —

Budapesta, in 7 martiu a. 1874.

Din colo-pestu Laita, in Senatulul imperiale, Cas'a deputatiloru, de joi s'a inceputu

desbaterea asupra legiloru confesionali si ea decurge cu o vivacitate, cum nu s'a mai pomonitu in acelu corpu legiutoriu. Numerulu celoru inscrii la cuventu déjá ieri ajunsesse la — 62! Dar insa de securu nu se vor ascultá toti, cáci acolo este normata clotura, si telegrafulu déjá ni anuncia, cá astadi are sé se votedie inchoierea discusiunii generale.

Se dá cu socotél'a, cá aceste proiecte de legi cu greu vor intruni majoritatea absoluta — pona la cele din urma, adeca pon' la a trei-a cetire, fiindu cá pré din multe parti, mácar cá din diferite puncturi de manecare — se combatu. Dar chiar déca ele ar isbuti a trece prin Cas'a reprezentantiloru, asiá se tiene, cá — in Cas'a domniloru li se va pune pedeca.

Va fi o dovéda noua, cá la noi in Austro-Ungaria mai de feliu nu essiste si nu se recunosce identitate, ma nici apropiare de interese intre diferitele clase ale poporatiuniloru! Si acésta aparitiune e, care amenintia atátu de multu posibilitatea de dezvoltare si de intarire a monarchiei nóstre. Asiá so vede cá — clasele si popórale au ajunsu de — nu mai încapu într'una si langa olalta! —

Budapesta, in 6 martiu n. 1874.

De o data s'a aprinsu unu picutiu, séu mai dreptu dicendu — unu mucuti de lumina in capulu dlui Csernatony dela „Ellenör”. De o data elu incepe a vedé si recunosce, cá — propriamente relele cele mari in tíera provinu de la straini, de la vagabandii, venitii aici la noi, fora vertuti si patriotismu — in er'a libertatei, mai dreptu — a confusiunii pentru d'a speculá, profitandu de credulitatea, simplitatea si calamitatea nóstra!

Si — nu mai scimu, a câteva óra, „Ellenör” ni vorbesce despre „ordinea asiatica” ce domnesce la noi, si — care ni amenintia cu perire!

Dieu asiá. Numai inca portarea *barbara* a domniloru magiari facia de nationalitate patriei, si a nume a dsale facia de noi, nu vré s'o recunosca dlui Csernatony de asiatica! — Noi de multu am observatu si constatatu, cá — domni magiari, prin orb'a loru trufia, ne-au transpucu in Asia; de multu ne-am pliansu, cá domni magiari, nebuni de egoisti ce sunt, si pe Satan'a din iadu lu-primescu si imbraciisédia, numai déca se apropia de oi cu multe complimente si li redica pon' la ceriu slabitiunile ca totu atátea vertuti; de multu noi am strigatu domniloru de la potere: mei ómeni buni, nu vedeti cá speculantii de nemti si de ovrei, cu caciulirile loru vor sé ajunga sé vi mance capulu!

Cine — dintre cetitorii nostri nu-si va aduce a minte, cum noi, candu vediramu pre domni stepanitori, cu calcarea legii si vatomarea de mórte a patriotismului, in unele cercuri romane, — dandu lucratoriloru proletari, venitii — Ddieu scia de unde din strainatate, dandu-li cu gramad'a dreptu de alegere fora nici o calificatiune, numai ca prin aceea sé paralisiedie, sé hotiésca pre romani, pre acesti mosineni, pre acesti genuini patrioti! — cum atunci vaierandu-ne am disu domniloru: „Vai de voi, majiciloru, orbiloru, cum astadi prin acesti straini isbiti in noi, pentru

ca mane — loviturele loru sé se descarca in capulu vostru.

Acum — domni déjá incepu a scuti loviturele; dar — dorere, suntemu numai la inceputu; din dia in dia au sé le senta totu mai multu, si — au sé-si aduca a minte admonitiunile nóstre cá:

Nu e intriga si reutate, nu e atacu si nedreptatire, din tóte cáte de siepte ani domni magiari au indreptatu, pre facia si pe asocia — in contra nóstra, cari — un'a cáte un'a — nu se descarca in capulu loru!

Un'a este interesulu bine priceputu ale nationalitatiloru in patria, si cine iubesc de mórte in romani, lovesce intocma de aspru pre magiari; si — dlui Cernatony ori de câte ori turba asupra nóstra, indirectminte mure pre magiarii sei!

Suntemu numai la inceputu, si — déjá pre dd. incepe a-ii prinde gróza.

Nu ne bucurámu; din contra plangemu si ii deplangemu, dar — pre cum ei, déca erau ómeni de omenia si patrioti adevèrati, multu poteau sé ni ajute, asiá noi, tocmai pentru cá ei ne-au despoiatu de tóte, nu suntemu in stare de a li ajutá! —

Diet'a Ungariei.

Siedint'a Casei reprezentative de joi in 6 martiu n. avendu incidinte de cevási mai mare interesu publicu, venimu a o descrie mai cu de a menuntulu.

S'a deschisu la 10 óre prin presiedintele Bitó, fiindu de facia dintre ministri — afara de celu croatu si celu de langa persóni MSale, celalalti toti.

Dupa verificarea protocolului siedintei precedinti, presiedintele insinua petitiunile intrate, cari tóte se trecu la comisiunile cercninti.

(NB! Intre hártiele prezentate de presiedinte, este un'a a tribunalului criminalu din Pesta, prin care cere invoirea Casei pentru d'a trage in cercetare criminale pre deputatulu E. M. Stanescu.

Caus'a este o — *ne'ntielegere*, referitória la procesulu criminalu in contra lui Dobos si Vancu, cunoscutii aventurari din comit Aradului, pentru crim'a de falsificare de documente si insielatiune, in care procesulu Stanescu figurédia ca apertoriu. Dicem cá este o *ne'ntielegere*, cari lamurindu-se, deputatulu Stanescu va remané ne-ascabulu. —

Atingemu acést'a noi, fiindu cá foile straine publica cererea tribunalului, dar — retacu caus'a, prin ce desteptara pretotidenea temeri si credintia ne'ntomeiate.)

Deputatulu sasú Gull, propune unu proiectu de resolutiune, fórte pre lungu motivatu, in caus'a cunoscutului conflictu ale Universitatii sassesi cu ministrulu de interne. In acestu proiectu se cere:

1. Ca Cas'a sé enuncia, cumca rescriptulu ministerialu din 27 ian. a. c. prin carele Universitatei s'a interdisu deliberarea in case publice-politice si subternerea de reprezentatiuni si petitiuni in astfelu de cause, — este in directu contrastu cu legile custatória;

2. Cumca prin acelu rescriptu dreptulu Universitatei nu s'a alteratu, ci cá Univer-

Daci a acceptá domnirea romana, a-si uitá limb'a si a invetiá pre a invingetoriloru, chiar precum au facutu Galii. La unii ca si la altii abia se mai potu aflá in limba, ca midilocitória a fusiunii, urme din idiomele vechiloru locuitori.

Documentele despre Dacia sunt rare, inse déca vom judecá cele petrecute acolo din cele intemplete in Gallia, potemu admite, cá la un'a suta de ani dupa mórtea lui Traianu, Dacii au fost pana la celu din urma transformati in Romani. Barbarii, cari n'au nici o istoria, nici o traditiune, se potu in scurtu timpu absorbé prin o civilizatiune superiara! Va sé dica incingendu-se o lupta de dezvoltare de ambe partile, civilizatiunea invinge. E de credintu, cá — precandu Aurelianu a trebuitu sé se retraga din Dacia si sé-si restringa la Dunare marginile imperiului, Dacia nu avea decâtu unu singuru poporu, si cá mai multu nu se aflá diferentia intre cuceritori si ouceriti. Unii autori romani comitu nedreptate, candu atribue de pecatu — acoloru compatrioti ai loru, cari nu considera de stra-

buni, de cátu numai pre soldatii si coloniele lui Traianu.

Ei nu potu schimbá istori'a, si déca Romanii au sange dacicu in vene, nu urméza cá ei sé fia mai pucinu considerati de Latini. Au nu s'a intemplatu chiar asiá cu Francesii, cu Italianii si cu Spaniolii? Cine Póte spune, din ce amestecare de popóra diverse au esitu acestu popóra? Si pentru aceea ei totusi sunt Latini, pentru cá Roma a fost institutricea loru, si pentru cá ei si-au pusu in doctrin'a aceleia ideile, cari li-au câstigatu influentia in lume. —

II.

In afirmările nóstre, cum cá Romanii sunt mai multu descendentii Daciloru, decâtu ai Romaniloru, n'am cercetat, cá — cine au fostu Dacii? Acést'a in adevèru, e o cestiune grea, la care nu s'a respunsu inca. Numai limb'a ni-ar poté dá desluceire in asta privintia, inse documentele limbistice, pre cari le posedemu despre Daci, sunt atátu de pucine si speciali, încátu din acele nu se potu

face conclusiuni secure. Astfelu sunt numirile geografice, citate de Ptolomeu, Strabone, si in Tabl'a lui Peutinger; apoi numele de plante, reportate de Apuliu si de unu vechiu interpelatoriu de medicina grecu, Dioscoride. — Noi nu cunoscemu cu certitudine decâtu intiolesulu unuia din aceste cuvinte: *propedula*, (probabilmente *pnopobula*), *cincifoliu*. Se pare intre altele, cá s'a aflatu in limb'a dacica schimbarca lui *b* organicu, in *d*, (care coresponde la *φ* grecescu, la *f* latinu si la *b* slavu.) Astfelu e „*dula*” (lat. *folium*, care coresponde la unu cuventu slavu neusitatu, *bula*;) mai dreptare *dava* = *bava* (sl. *baviti se*, a resiedé,) *dava* = *bara*, (sl. *bara*, lacu, livada,) etc. Astfelu se espicá terminatiunile dese a numiriloru geografice, inse acele nu sunt de ajunsu pentru a decide, la care grupa de limbe apartiene limb'a dacica. —

III.

Dintre tóte cestiunile relative la originea Romaniloru, disput'a principala s'a invertitu pre langa intrebarea — cá ce s'a

facutu popoliatiunea dacoromana, dupa ce Aurelianu a evacuat Dacia in 270 d. Cr? Unii autori sustienu, cumca acestu poporu a trecut Dunarea cu trupele imperiali, s'a asiediatu in Balcanu, si numai in seclulu alu tresprediccelea a re'torsu in provinciile, in care lu-aflámu astadi. Dupa acestia, Romanii din Pindu si Hemu, ar fi unu restu alu acoloru emigranti vechi, cari n'au voit a re'tórta in Dacia traiana.

Acésta parere a fost spriginita, pre langa mai multi alti scriitori, de Dlu E. Roemer „*Römische Studien*,” (Leipzig 1871 in-8°.) Argumentele dlui profesor germanu nu ni se imparu destulu de convingatória a succese. —

Vopiscus dice cá Aurelianu a parsiu Dacia, „*sublata exercitu et provincialibus*”; asemenea afirma si Eutropiu; cu tóte acestea e greu a admite, cá intréga mass'a poporului ar fi trecut Dunarea. In atare caz emigrara cei de conditiune mai buna, clas'a avutiloru; multimea celoru ce n'au de a perde nimic'a, securu a remasu in provincia, si acestia

remane in usu nerestringibile alu acceptu alu seu.

Se va tipari, impartii si pune la ordinea

Simony E. indrepta catra min. de langa interpelatiunea, pentru decorarea unui *Freistadler Antal* cu cavaleria cordonului de feru, pre candu totu acelu domou ploni mai nainte, de tribunalulu crimi-din Pesta a fost judecatu vinovata pen-uramentu falsu ?!

(Acosta interpelatiune, motivatu ageru amintirea abuzurilor ce se facu de gu-vern la atari distinctiuni, a produsu adunca-tiune in Casa, intiolegendu de aci lu-rea — la noi nu se alegu de feliu omunii recomanda MSale pentru decoratiuni si distinctiuni !)

Lázár Adam interpeladia pro min. alu si instructiune publica, in privintia organizarii si punerei sub conducere laica a anotorfiului *Teresianu* din Sibiu.

Matolay, Smausz, Szögyényi si *Szendé* propun reporturi si resp. proiecte de

Nunciulu Casei magnatiloru se primesc aducandu mai multe proiecte de legi vo-acolo.

Se cetescu si se vor substerne MSale stru sanotiunare. —

Se propune si primesce proiectulu de cevasi modificatu de Cas'a de susu, stru regularia apelor interne.

Acum vine la rindu proiectulu de lege, stru intruducerea sistemii metrici in pon-ti si mesuru.

Danielu Ernő, reportoriulu comisiunei centrale, cu bucuria saluta acestu proiectu, care are se inlesnesca comerciu cu tierelu magne; elu motivedia pentru ce, de comunu a pastratu terminologia adoptata in Fran-za si de alte popona.

(Aci avem a insemoa, ca la acesta lege primulu casu — dora de 50 de ani, unde unii magiari in majoritate recunoscura si invoiara a primii terminologia tehnica a Europei, in butulu essantiatulu loru principu magirisat tote si astfelu de a se isola in-tote decatra cealalta lume. Astfelu pro-jectulu de lege veni pe mes'a Casei cu termi-nologia adoptata de revolutiunea francesca, cu „meter“, „liter“, „gram“, „decimeter“, „kiloliter“, „kilogram“ etc. etc.)

Szathmáry K. propune magiarisarea termenilor fundamentali, seu macar numai a termenilor completatori la deri-ctiuni; dia caus'a ca poporulu mai usioru invetie si se pricépa.

Min. c. *Zichy*: Aduce ca — tier'a este siglota, locuita de mai multe nationalitati, supra carora trebuie se avemu privintia, si deca vom primi a magiarisat, adeca a for-za pentru poporulu magiaru o terminologia propria, va trebui se formamu asemenea si stru cealalte nationalitati; dar acest'a ar unu lucru forte greu. D'alta parte este de spusu folosu, deca de la o margine a tierii in la cealalta tote poporale vor folosi ace-esti, tuturor pricepute numiri de mesuru si unitati. Deci este pentru sustinerea testu-legii.

Csik S. Nu primesce legea de feliu, caci ea este nepracticabile la noi si pana se se intruduca ar costa millione, fiindu ca deja avemu mesuru si cantare, cari tote va trebui se le in schimbamu cu altele — straine!

Simony Ernő: aretandu marile greu-tati, cu cari este impreunata intruducerea si-temii decimale — mai vertosu la noi, — aretandu unele scaderi seu defecte si neesac-titati in proiectu, si poftindu si elu ca si *Szathmáry*, ca macar adausurile la terminii fundamentali se se statorésca in limb'a ma-giara: propune retramiterea proiectulu la comisiune pentru conformarea lui cu cele atinse.

Punendu-se la votu propunerile, se pri-mesce cu o ne'nsemnata majoritate proiectulu comisiunei in generalitate si incatu pentru terminologia.

(Aci deputatii romani din stang'a toti votara cu drept'a si cu centrulu, — cum dise *Babesiu* magiariloru din stang'a extrema, — „pentru d'a europeisat macar intru catu-va pe asiatici magiari!“)

Intrandu apoi Cas'a in desbaterea spe-ciale, cu pucine modificatiuni neesentiali, pri-mii proiectulu de lege intregu si dupa para-grafi.

Dupa acest'a se mai deslegara unele prop-uneri venite de la cas'a de susu, si cu atat'a siedinti'a se incheia, defigendu-se cea mai de de aprópe pe sambata. —

Banc'a nationala romana.

De curenda Ministeriulu Romaniei sub-sterne Camerei unu **proiectu de lege**, pentru instituirea unei **banc'e nationali de escontu si de circulatiune**.

Astfelu de institutu este o necesitate din cele mai mari si mai urgenti in tiera, si noi multu ne miramu, cum de atare proiectu de lege a potutu se fie intardiatu atat'a timpu.

Noi chiar — inca la 1868 ni-am datu multa truda, a indemná pre ministrii atunci la putere, ca se grabésca cu infiintarea unei astfelu de banc'e, pentru d'a emancipa piati'a romana de banc'ele straine, dar atunci ni se dicea, ca ai nostri boieri si comercianti nu vor nici se auda de — *banc'a-note*, seu *bilete de banca*, macar cu cata garantia s'ar emi-te ele.

Astadi — ce vedemu! Vedemu ca unu guvern — forte poicitu, are curagiulu, d'a propune camerei atare proietu. Si noi cre-demu ca — bine a facutu. —

Liniamentele principali a proiectulu sunt urmatoriele:

Banc'a are a se forma de o societate cu 40,000 de actiuni, a 500 franci; — 20,000 de actiuni, cu 10,000.000 de franci in auru seu argintu, va trebui se fie deplinu solvite, pentru ca se se pota constitui societatea si in-cepe activitatea.

Operatiunile banc'ei vor fi:

A scontat seu cumperat politic si anu-mite efecte de valóre reale; — a face com-merciu cu auru seu argintu; a da avansuri pe auru si argintu; — a se insarcina cu in-cassarea de valori dupa efecte; — a primi in contu-curinte si in depositu same de auru

si argintu; — in fine a da imprumuturi eu terminu scurtu pe anumite deposite in chãrtie de statu seu garantate de statu.

Banc'a va face si serviciu de cassariu a statulu; dar privilegiulu ei principale e: a emite *bilete de banca* la portatori, adeca „banc'a-note“; dar valórea acestora nici candu, sub nici unu motivu, nu pote fi mai mare de catu de trei ori valórea numerariulu meta-licu, ce se va afla in cassele banc'ei, si — bi-letele banc'ei nu potu fi mai micé de catu 50 de lei noi.

Biletele vor fi platite la presentare in auru seu argintu, si guvernulu este autori-satu a le primi la tote cassele statulu.

Administratiunea banc'ei se va face printr'unu consiliu administrativu, constata-toriu dintr'unu guvernore si patru directori. —

Precum deja aceste pucine trasure prin-cipali areta, proiectulu este se fie indiestratu cu tote avantagiele, ce s'au aflatu probate deja la alte asemenea institute in strainetate si noi nu potemu se oftamu, decatu pentru unu succesu fericitu. —

L. Lugosiu, in fauru 1874.

(S.) Cu permisiunea Dvóstre, Onora-bila Redactiune de la „*Albina*“, am fost in-ceputu in nrulu 2, din a. c. a da expresiune unu siru de plانسori si acusari in contra conductoriloru centrali ai diocesului de Caransebesiu, pentru unele, ma catu de multe acte, ce — si mie dar si altora, cari cunosc lu-crurile si legile, impareau abuzuri aprige.

Asi ave voia d'a continua acelu siru in-ceputu; dar intr'aceia la cele scrise de mine in nrulu 2, s'au facutu din doue cunoscute parti reflexiuni; si asiá — credu ca-mi e de-torint'a — se replicu la acelea mai antaiu.

La reflexiunile dlui B. M. din Pesta am se dicu numai, ca — *mofturile* remanu mofturi, cari nu merita a fi bagate in sema.

Trecu deci in data la ale marelui logicu si propagatoriu de cultura sociala, la reflexiunile dlui B. din Caransebesiu. Aci am se vorbescu cevasi mai pre largu.

Vorb'a e despre comunele *Zoltu si Sudriasiu*, ambe in protopopiatulu Fagetului.

Dupa cum se scie pre aici, in *Zoltu* au avutu locu miscaminte religiozuarie. Unii afirma ca caus'a ar fi famili'a *Bumbiloru* din acea comuna, alții ca — protopopulu Fagetu-lui, prin a sa portare ar fi provocat'o.

Consistoriulu prin gur'a dlui B. acusa pre cestu din urma. Ei bine; eu — desi credu ca la timpul si locul seu se va areta cu date positive, cum ca vin'a cade a supra celoru d'antaiu, — totusi de ocamdata nu voiu se facu pre avocatulu nimeniu, nici acusandu, nici aperandu. Intrebu numai simplu pre Ven. Consistoriu: pentru ce n'a tramisu la faci'a loculu o comisiune, carea se fia in-vestigatu lucrulu si se-ii fia trasu la raspundere si se-ii fia pedepsitu catu mai rigorosu? Nici acest'a si nici altu-ceva salutariu nu s'a facutu. S'au emis numai ucasuri preste ucasuri, si s'au comisu nelegalitati preste nelegalitati. Eu in sa, si cu mine multi, tienemu ca — nu asiá se deslega imparecherile in biserica si dintre crestini. Si apoi chiar si cele mai strazarduarie impregiurari nu indreptatescu

la mesuru ne-iertate, la calcari de lege; caci scrisu este in legea lui Christosu: *scopulu nu sanctifica midilócele*. —

Cu privire la comun'a *Sudriasiu*, eu am fost in inovatu pre parintele episcopu din Caransebesiu, ca a scrisu din presidiu concursu pentru indeplinirea parochiei deve-nita in vacantia, pre candu acea parochia trebuia cu ori ce pretiu supusa reductiunei si adausa la *Jupani*; fiindu ca aceste doue comune sunt dupa pusetiunea loru la olalta, au una biserica, una scola, si ambele numera abia vr'o 900 de suflete. Parintele episcopu prin gur'a dlui B. vine a ni spune, ca SSA a fost constrinsu de impregiurari a face asiá cum a facutu, dicendu ca totu Lugosiu a vediatu pre Sudriasieni, preste 60 insi la numeru, strigandu pre stradele orasiului: se traiésca episcopulu nostru Olteanu!

Indoiu ne-adeveru a graitu aci dlui B. *Pro primo*: Sudriasieni au venit la Lugosiu in acea demustratiune pentru unire, pre candu espira deja concursulu publicatu, pentru in-deplinirea parochiei; prin urmare impregiurarea acest'a nu a potutu motiva si con-stringe escrierea respectivulu concursu; — *pro secundo*: Sudriasieni venit la Lugosiu cu scopu reu, au numeratu numai vr'o 25—30 de insi. Si-apoi caus'a lucrulu a fost *supinsulu de la oficiu invetiatiu G. P!*

Dreptu aceea ve rogu, domniloru din centru: nu amblati cu siovaie'a, caci tote svercoliturile vi sunt in daru, tote amenin-tariile ridiculi. Am disu, si acuma o dicu si mai respicatu, ca *conducerea centralu a die-cesei nostre cu privire la comunele Zoltu si Sudriasiu, a comisu nelegalitati, pentru cari treb. se trasa la raspundere*.

Cu aprobări ulterioare din partea Con-sistoriulu nu suntemu si nu potemu fi mul-tiamiti; caci — dorere — consistoriulu nos-tru, asiá cum este elu astadi organizatu si situatu, nu corespunde nici pre departe misi-unei sale.

Atat'a replic'a. —

Ar urma acuma se vorbescu despre com-un'a *Ezerisiu*, din protopopiatulu Lugosiu-lui, carea de unu anu si diumetate e fora in-vetiatiu; se spunu ceva si despre cei duoi preoti din Lugosiu in reverendi cu *blana ro-sia*: dar fiindu — atat'u de aprópe in faci'a sinodulu, — lasu acestea si mai altele pre alta data.

Orascia in fauru 1874.

(*Manier'a de tractare a unui jude cerc. ung. reg., cu partile litiganti de nationalitate romana.*) Convinsi despre patriotismulu Dvóstre catu si despre bunavointia ce aretati catra poporulu de la tiera, si sciindu ca diariulu ce redigetate este expresiunea din anima a tu-toruru romaniloru adeverati, ve rogamu a da locu urmatórieloru:

Scie tota lumea, cu cata groutate, cu catu neccasu si osteneda, si prin cate neajun-suri trebuie se trecemu, ca se potemu plati dãrile cele ne mai pomenite ce ni le maresce prej fiacare dia parintescu guvernulu de astadi. Se scie si acea, ca de candu ne stepa-nesce acestu guvernulu, roduri pe mosiele nó-stre, ereditate de la mosi si stramosi, nu s'au

au trebuitu se fia Romani. Invasiunea sucesiva a *Gotiloru, Avariloru, Cumaniloru* si explica de ajunsu disparerea cetãtiloru ilice. Cetãtãle Romaniloru in se, in cari cercuau refugiu, erau muntii; Balcanulu nu a oferitu unu asilu mai securu, decatu *Car-patii*.

Dlu *Roesler* nega esistinti'a Romaniloru in Dacia Traiana dupa desertarea provin-ciei, simplu numai din impregiurarea, ca nu vede amentiti unde va. Argumentulu ace-ia a dlui *Roesler* e cu totulu negativu; scricii, in butulu, vecinatãtii Romaniloru in Bizantiniu, in scrierile loru nu amintescu despre Romanii transdanubieni. Dar Dlu *Roesler* comite eróre, candu afirma ca nu vede nici o urma despre romani in Dacia Traiana secululu alu 3-lea. Cronic'a slava a lui *Procopu*, face amentire despre unu poporu, care locuia in Orientu, aprópe de marea-nera, nainte de venirea Cazariloru si a Un-gariloru. Dlu *Roesler* i place a vedé in acelu raportu, citatu de *Nestoru*, pre *Francisi*, noi ce nu pretindemu acestu dreptu. *Roesler* se

provoca la anonimulu notariu alu regelui *Bela*, fara a tiené contu de alte documente posteriori, cari inca datedia de mai nainte, de catu timpulu, in care a fissatu elu re'ntor-cerea Romaniloru la nordulu Dunarei. In 1088, 1096 si 1145, face amentire despre Romanii — *Communi* si *Kinnamos*, cum aceia au luat parte in resbelulu Poloniei. Dupa acestu din urma scriitoriu, *Alessiu*, ca vasalu alu lui *Emanuilu Comnenu*, la 1164 a ajutatul pre Romanii din nordulu Dunarei. In 1223 numele Romaniloru figuredia in o diploma a regelui Ungariei, relativa la monastirea *Kerz*, in Transilvania; in anulu urmatoriu se afla in alta diploma imperatésca, acordata sassi-lorului din Transilvania; mai tardiu numerulu documenteloru abundedia.

In 1234, pap'a *Grigoriu* alu IX. scrie lui *Bela* alu IV. rege alu Ungariei, si i spune, cumca a intielesu, ca existe in tier'a Cumaniloru „*quidam populi, qui Valachi vocantur*.“ Acesti *Valachi* adange pap'a, au episcopi de ritulu grecescu, si tienu pre Unguri de ere-ticii. Intrebãmu: este acesta fapta recenta?

Dlu *Roesler* preste totu, retace acestu pa-sagi.

In tote documentele ce le vomu enu-merá, Romanii vinu sub numele de *Valachi*, (*Vlachi, Vlaci, Blaci*) Acestu nume, derivatu dela germanesculu *Walah, Walch, Waelsch*, pastoriu, l'au datu Romaniloru vecinii loru pentru cuventulu, ca au datine nomade. Du-pace l'au adoptatu Slavii si Ungurii, acestu nume a devenitu generalu. Germanii si Slavii numiau cu acestu nume peste totu pre tote poporale latine. Noi, francesii ne numimu *Walloni*, asemenea ni suatu in memoria *Welches* lui *Voltaire*. Romanii incatu ii privesco pe ei totu deaun'a au protestatu contra ace-stei numiri.

Ei s'au numitu totudeaun'a si se numescu inca si adi *Romani*, (*Români*), tienendu a eternaia suvenirea originei loru latine. —

Dlu *Roesler* aduce ca argumentu, pen-tru a-si sprigini thes'a sa, lips'a numiriloru vechi geografice romane in nordulu Dunarei. Acestu argumentu nu e destulu de seriosu.

S'ar poté — de exemplu aduce originea romana a orasiului *Szatmár*, in nordulu Ungariei. Acestu orasiu, numitu de catra Ruteni *Njimtiba*, e citatu la inceputulu secululu alu 9, sub numele seu actualu *Szatmár* (rom. *Satu-Mare*, grand vilage.) Supranumele de *Né-meti* i s'a datu in 1002 si 1005, candu a pri-mitu unu contingentu de Bavaresi. Se pare in se, ca fundatoriulu aceluia au fost *Romani*, cari si adi ocupa provinci'a de prin progiu-rulu Satu-marelu.

In resumatu, noi sustinemu, ca Roma-nii au remasu neintreruptu in Carpati, si numai unu numeru mai micu a trecut du-nareu. Homogenitatea limbei si datinele pas-torale ne indreptatescu a crede, ca aceste doue grupe, separate prin Dunare, au fost continuu in relatiuni intre sine. —

(Finea va urmá.)

mai facutu, s'eu numai in mesura ne-nsemnata si numai dările au totu crescutu asiá, in câtu acum au devenitu mai nesuportabili.

Tómn'a ni se vende mai totu ce adu nãmu peste véra pentru dare, ér candu vine primavér'a, esecutorulu de dare ne-avendu ce ne mai luá din immobilie, vér'a nevende mosi'a. Prin astfelu de procedere am ajunsu acolo, de tier'a intréga va trebui mané poimane s'eu se ruinedie cu totulu. Si óre pentru ce tóte acestea, pentru ce ne dãm noi hrana, mosia, bani, sãngele nóstru? Óre nu pentru ca s'eu se póta sustiené statulu si organele lui, si ca s'eu avemu legi si ómeni, la cari s'eu potemu cautá dreptate?! Dorere, in locu de a vedé acés't'a, intelnim preste totu numai contrariulu.

In Orascia si juru, unde asia dicendu sunt mai numai romanii, la judecatori'a cercuale nu este in oficiu nici unu suflétu de romanu, fara numa: sasi de cei mai incarnati.

Dar fia judii de ori ce nationalitate, noi cari asudãm pentru a-li sustioné cu mari lefe suntemu indreptatiti a pretinde s'eu si facea detorint'a lor, adeca a fi drepti, si a se portá facia de noi, precum cere legea.

Dar ce s'eu vedé! domni judecatori, candu mergi ca s'eu ti-cauti dreptulu, te scotu pe usia afara, fora leacu de rusine si injurandete in modulu celui mai de pre urma slugoiu de satu. Apoi ast'a nu se intempla numai cu tieranii mai de rãdu, ci atari maniere se essercédia si facia de inteligintia chiar.

Am fost martori la mai multe casuri, unde bietulu tieranu, de gróz'a insultelor si a lasatu dreptulu seu perdutu, numai s'eu nu mai aiba daravere cu judele cercuale! —

Poftimu dreptate — dela astu felu de judecatori fora de leacu de maniera, si apoi plane dela ómeni, cari se falescu, ca se tienu de nationalitatea „Culturvolk-ului.“ —

Pana candu, Dómne, vei mai rabdá, ca poporulu romanescu s'eu fie totu asupritu si de catra aceia, pe cari ii chranesce elu, si cari se inavutiescu de pe spatelul lui!

Ne-amu plange in contra acestoru felu de individi la inaltulu Ministeriu, dar inaltu acél'a li-a pus in slusbe grase, ne-am plange la dieta, nu e mai buna — S'eu ne consolãm deci cu aceea, ca „poporulu romanu tiensments.“ „De n'a peritu romanulu, candu . . .“

Mai multi.

Ocolisulu-mare in Trania 13/25 fauru 1874.

(Dispute între economii nostri despre calamitatea publica.) Nici odata n'a fost poporulu nostru asia de superatu, cu facia palida si trista, ca si acuma. Este par' ca ar suferi ceva, par' ca l'ar róde ceva la anima; — ómenii s'au pus pe cugete si se intréba unulu pre altulu: de unde, pentru ce—causa atátea ne-ajunsuri, atá't'a seracía, cáci ei au lucratu vér'a intréga, udandu pamentulu cu multe sudori, ca si alta data, candu aveau de le prisosiau bucate, bani si vite, pre candu de presente nu sunt in stare a-si mangaiá pruncuti cu o falta de pane. Unu june e de parere, ca sesiunile sunt bucáti între frati; altulu vine si-lu combate cu argumente, aduce de esemplu pre N. N. acarui sesiune nu e inpartita, si totusi a saracitu, o de parere deci ca tempii sunt nefavoritori, ne fructiferi; ér unu membru alu comitetulu comunale ia cuventu vér'a insira, ca — a mai fost tempii nefructiferi, si pentru acea totusi a avutu bani in lada, si vite in grasdu, inse—cum póte s'eu mai fie gazda si cum s'eu mai aiba bucate si vite, candu trebue s'eu le venda, pentru ca s'eu solvéscã darea cea atátu de grea si apesatória si alte aruncuri comunale, — apoi trebue s'eu cumpere haine cu pretiuri urcate, — e de parere ca tier'a cere multu. In fine unu betranu caruntu, ómu onestu si cu intieleptiune rara, vine si se pune in midilocu' u celoralalti, li cere atentiuca, apoi li dice: „Nepotiloru! totu ascultá la desbaterile vóstre asupra cumplitel seracíe ce eu nu mai sciu s'eu fie fost si multi fórte bine ati nimeritu, ca tempii sunt nefructiferi, dările sunt grele si apesatór e, încãtu umerii nostri nu le potu portá; inse credeti voi, ca va veni tempulu candu tóte sarcinele se vor duplicá, si pentru aceea, ceie vedu mai bine in viitoriu, si ne voiescu ferícirea, né indémna s'eu dãm prunciu la scóle si dela scóle la meserii. Voi

cam toti cercetati biserice'a, si dóra ve aduceti aminte, ca preotulu nostru in tóte duminecele si alte sorbatori, dupa s'ervitiulu ddiescu rostescé câte o cuventare; in cuventările sale se cuprindu cele mai patrundietórie indemnuri, spre a apuca cu placere caletóri'a catra ferícire, aratendu-ne, ce folóse aduce meseri'a. Chiar dominoc'a trecuta, voti sei ce ni-a spusu, intré altele, ca ce bine ni-ar prinde candu si iér'n'a am avé ocupatiuni! Si óre nu este asia? Óre daca tu ai fi cojocariu, cest'a cismasiu cel'a — papucariu, si altele, acum stá-am aci cu manile in sinu, asteptandu s'eu ne chiamo la prandiu, fara a fi agonisitu astadi ceva?! Preotulu nostru ne numesce fii, deci dara densulu ne este tata; intiputi ve acum cum voi, ca parinti, iubiti pre fiii vostrii si li doriti ferícirea, asiá acél'a ne iubescé pe noi si ni dorosce ferícirea, apoi aflandu densulu midilocu' u, prin care am poté scapá din ghiarele seracíei, celu pucinu fii nostrii in viitoriu, elu se ostenesce a ne indémná la scóla si meserie; — eu unulu vi recomandú svaturile lui parintiesci, ca s'eu le urmati, s'eu vi le insemnati bine in anima, si veti vedé pe fii vostrii feríciti. Aduceti-ve aminte, cum ni pare de bine si ne bucurãm candu mergemu la secera si vedemu, ca grãulu semenatu a resaritu bine, a crescutu, a roditu si s'a coptu, ér din contra, cum ne suparãm, candu lu-vedemu resaritu raru, si coptu fora de róda; lucrãm la elu tristi si machniti. Óre cu preotulu nostru nu va fi asiá? Densulu a semenatu destulu, dara mi-se pare ca nu resare multu. Éta, di ntr'o comuna ca atare de 170 de case, unde se afla preste 850 de suflète, numai beti duoi tremisera prunciu lor la meserie!

Nu numai barbati de cultura si calitiune sunt de presinte ocupati si confundati in grigie, ci chiar anime inocenti, pana acuma scutite de semtiuri grele; anume tóte animale tieraniloru muncitori sunt cuprinse si confundate in necasuri, dispuete despre inamic'a saracía, si grelele sarcini si suferintie. — Ne au cutrupitu detoriel; nu se ajungu venitele, lipsescu bucatele si s'a gatata vitele si intru adeveru, cum s'eu mai póta omulu ascunde durerea cei sfasia laintrulu si s'eu nu spuna chiar catra lume starea lui misera, si s'eu nu intrebe si cerce, ca — care este caus'a! ?

(Unu plugariu)

Varietati.

„Incerari in Literatura“, este titlulu unei cárticele placute, de 198 pagine, incarcate de poesii si posesióre — fórte frumóse, si cu o drama nationala „Tribunulu“, in trei acte, din intemplările anulu 1848. Autorulu este dlu Ioanu A. Lapedatu, profesore in Brasiovu, a cáruí modestia, espresa in prefacia, face opulu seu indoitu interesantu. Pretiulu este 1 fl; ér pentru Romanía 3 lei n. Cui place a se ocupá cu lectur'a de poesii si de versuri bune, i recomandãm acést'a cárticea, din carea — de ni va iertá spaciulu, ocasionalminte vom publicá si noi unele piese.

(O rara intristare într'unu momentu de bucuría.) Din Partia, cottulu Temesiulu, ni se scrie despre o fameia serba, carca la 5 martiu a. c. in momentulu candu barbatulu ei incoetá dintre cei vii, nascu trei fetitice, bine desvoltate si sanetóse, cari in parasirea ei de barbatu, i devenira bucuría si mangaierea.

(Necrologu.) In Calacea, cottulu Temesiulu, langa Hodoni, reposá in 14/26 fauru, ér in 16/28 fi petrocutu cu tóta pomp'a la odiu'n'a eterna, Sreda Stancu, judele comunale de 4 ani acolo, unulu dintre cei mai bravi si mai laudati plugari romani, stimatu si iubitu de toti cáti lu-conosceau si — multu respectatu de toti domni dela comitatu. Elu, dupa unu greu morbu de 14 dile, repetá in puterea vrestei sale de 37 ani, lasandu dupa sine predoiós'a sa veduva cu cincii copii fragedi. Toti ottédia din anima: *S'eu-í fie tieran'a usióra!* —

Nr. 145 bis.
cx 1874.

Publicatiune of.

Iubitalu cleru si poporu din cercurile electorali: Caransebesiu, Teregova, Cosiava, Jebelu, Ciacova, Sasca-mont., Oravitia-montana si Satulu-nou; — dar si pace de la Dumedien Tatalu si de la Domnulu nostru Isusu Cristosu!

Deórece dintre alegerele de deputati preotiesci si mirenesci pentru Sinodulu

Eparchiei nóstre a Caransebesiulu, efeptuite pe bas'a ordinatiunei consistoriali din 30 ianuariu 1873, Nr. 100 bis. pe periodulu de 3 ani, adeca pentru anii 1873, 1874 si 1875, trei alegeri de deputati preotiesci, si anume pentru cercurile Caransebesiu, Teregova si Satulu-nou, prin decisiunea Sinodulu eparchialu din anulu trecut Nr. 7 din caus'a subversárei unoru neregularitati s'au declaratu de nulificate, era alte 7 alegeri de deputati sinodali mirenesci, fiindu induoite, adeca alegandu-se domni deputati Traianu Doda, Georgiu Ioanoviciu, Vincentiu Babesia, Atanasiu Marianescu, Simeonu Mangiucã si Ioanu Bartolomei deodata si in alte cercuri electorali si declarandu-se densii pentru tienera mandatelor din anumite cercuri electorali; asiadara au a se face alegeri nóue de câte unu de putatu preotiescu in cercurile preotiesci Caransebesiu Teregova, si Satulu-nou, apoi de câte unu deputatu mirenescu in cercurile Cosiava, Jebelu, Ciacova, Sasca-montana, Teregova, Oravitia-montana si Satulu-nou, pentru anii amintitulu periodu 1874 si 1875.

Dreptu aceea, in urm'a inviatiunii Sinodulu eparchialu, de a escrie alegeri nóue in aceste cercuri, dispunemu urmatóriele:

I. Pentru alegerea deputatiloru preotiesci in amintitele cercuri electorale Caransebesiu, Teregova, Satulu-nou, se defige diu'a de joi in 7 martiu a. c. calind. vechiu, in care dia preotii din comunele apartienatórie la respectivulu cercu electoralu, au s'eu adune la locurile destinate pentru alegerea deputatulu preotiescu, avendu a urmá la acestu actu strinsu dupa dispusetiunile §-lui 91 lit. d, din statutulu org. De comisari consistoriali remanu cei denumiti in anulu trecut, si anume: pentru cerculu Caransebesiulu pre onoratulu parinte protopresbiteru Nicolau Andreovicu, pentru cerculu Teregova onoratulu perochu Georgu Pupa din Domasinea, éra pentru Satulu-nou pre onoratulu parinte protopresbiteru Simeonu Dimitroviciu, cu acea observare, ca déca vre-unulu dintre parintii comisari consistoriali voru candidá, s'eu voru fi candidati la mandatulu de deputatu sinodalu, in acestu casu au s'eu se retraga de timpuriu dela misiunea de comisari consistoriali, si preotii alegatori si-voru alege singuri pe presiedinte si conducatoriulu actualulu electoralu.

II. Pentru alegerea de câte unu deputatu mirenescu in cercurile vacante Cosiava, Jebelu, Ciacova, Sasca-montana, Teregova, Oravitia-montana si Satulu-nou, comunele bisericeeci apartienatórie la aceste cercuri dupa impartirea publicata prin cerculariulu consistorialu din 25 jan. a tr. Nr. 100 bis. au se tienu cu strinsa observare a presoriselor §-lui 91 din stat. org. sínóde parochiali domineca din 10 martiu a. c. cal. v. Aceste sínóde nainte de tóte si-voru alege unu presiedinte, 2 barbati de incredere si unu notariu, si astfelu constituindu-se voru procede la votare pentru unu deputatu mirenescu, despre care actu se va face protocoalu regulatu si acestu potocoalu se va predá barbatiloru de incredere, conformu §-lui 91 lit. f, si g, din stat. organicu. Era barbati de incredere ducandu cu sine protocoale sínódeloru parochiali au s'eu se infacisiedie negresitu la Comisariulu consistorialu domineca in 17 martiu a. c. calind. vechiu, in loculu destinatu pentru scrutinare.

De comisari consistoriali romanu cei denumiti in anulu trecut, si anume pentru cerculu electoralu :

1. Cosiava, Dlu I. Malonai, proprietariu-mare;
2. Jebelu, Dlu Vicentiu Popu, advocatu;
3. Sasca-montana, Dlu Traianu Miescu, fost asesoru de tribunalu;
4. Teregova, Dlu Ioanu Bumbacila;
5. Oravitia-montana, Dlu Ales. Munteanu, proprietariu;
6. Satulu-nou, Dlu I. Balnosianu, supra-locoteninte in pensiuene;
7. Ciacova, Dlu Trifonu Gaitia, notariu comunalu.

III. Domni comisari consistoriali, preoti si mireni, sunt poftiti a se aflá in dilele despte pentru alegere, resp. scrutinare, la locurile desemnate, la 8 óre demaneti'a si a conduce alegere a, resp. scutinarea, dupa preseriselo statutulu org. indiestrandu pe deputatii

alesi cu creditionalele cuvintioase si facend de timpuriu despre acést'a reportu Consistoriulu dicecanu, prelunga tramiterea protocoletor referitórie la actulu intregu alu alegatiloru.

In fine Vo provocu ca s'eu luati bine se ca terminele prefapte mai susu si la formáre a se dá dupa stat. org. protocoletor credentionaleloru, ca nu cumva din ca neobservárei formalitatiiloru preserise s'eu dificultedie alegerele.

Impartesindu-Vo binecuventaroca m archipastóresca sum

Alu Vostru tuturoru,
Caransebesiu in 14 februaru 1874,
de binevoitoriu Archiereu
Ioanu Popasu m. p.

Publicatiuni tacsabili.

Inseintiare.

Afara de opurile mele: „Istoria nãrãla, imprãuna cu Fisic'a“, si „Istoria Ungari“, cari constau câte 15 cr.—au mai ec toema de sub tipariu: „Legile bisericeci“ cuprindiendu 1: *Direptariulu*, (Pravila); 2: *Nomocanonulu*; 3: *Canónele sãntiloru parisi singulari*; 4: *Epistoliel Sinodulu africãna catra Pap'a Romai*; culese de *Malatu Dghiciu*, protopresviterulu Timisiorii. Pretiu acestui opu e: 1 fl; dupa 10 esemplare dá 1. Rabatu. Se póte procurá prin toti D protopresvitori, prin librariile: *Polacsk* Temisiora, *Adolfu Auspitz* in Lugosiu, *Caro Chereru* in Oravitia, si de la autorulu.

1—3
Mel. Draghiciu,
protopresv. Temisiorii

Concursu.

Pentru ocuparea parohiei vacante or. rom. din Ciuta, Cottulu Severinulu, escrie concursu cu terminu de *siessa septemana* dela prim'a publicare in „Albina.“

Emolumintele sunt: 100 fl. v. a. locu de stola si biru, un'a Sesiune de mentu parochialu si cartiru liberu in parohiala, cu gradina de legumi.

Concurentii au s'eu instruedie petiunile amesuratu ordinatiunei ven. Consistoriulu dicecanu din 3/7 maiu an. tr. Nr. 499 si s'eu adresadie Sinodulu parochialu prin putulu Caransebesiulu.

Ciuta, in ianuariu 1874.
2—3
Comitetulu parochialu
in contielegere ca Pré on. D. protopresv. *Nicolau Andreovicu*.

Concursu

Pentru statiunea invetiatorésca din mun'a Crivina, protopresv. Fagetulu, scrie prin acést'a concursu cu terminu *siessa septamane* dela prim'a publicare in „Albina.“ Emolumentele sunt 36 fl. 75 cr. v. in bani; — 8 meti de grãu, — 14 meti cucuruzu, 50 lb. de clisa, 50 lb. de sare, 100 de luminári, 8 orgii de lemne; cartiru liberu cu unu jugeru de gradina.

Doritóri de a ocupá statiunea acést'a au a si tramite recursele lor, instruedie sensulu statutulu org. si adresate comitetulu parochialu — catra dlu ptpu *Atanasiu Ioanoviciu* in Fagetu.

Crivina, in 18 ianuariu 1874.
In co'ntielegere cu dlu protopresbiteru: 3—3
Comitetulu parochialu.

Cursurile la burs'a de Vienna

dupa inseintiãrile telegrafice din 6 martiu a. Rent'a in arg: 74.—; rent'a in hãrtie 69.50; sortiurile de statu din 1860, intru 103.95; patrarie: 109.—; sortiurile de 1864: 139.50; sortiurile instit. de creditu 170.—; sortiurile turc: 44.75; obligatiunile rurali ung: 75.50; transilvane: 74.—; banaticel: 75.—; bacovinene: 76.50; actiunile inst. de cred.: 240.50; actiunile banci nationale: 972.—; actiunile drumulu feru austr. de nordu: 2038.—; actiunile drum fer. romanu: 43 3/4; ung. orientale: 54.30; imprumutulu ung. pentru drumurile feru: 96.75; agiulu argintelu: 107.—; galben imp: 5.25; napoleonidori: 8.85; rubl'aruz: 1.52; tãlerulu prussu: 1.65. —